

Historie Velkopopovicka: Domovník Zámeček a Stará fara, dům č. p. 16 a 17

Kateřina Kapalová a Václava Zimová, redakce

V našem povídání o velkopopovických domech jsme se v tomto čísle Zpravodaje dostali ke staré faře a k zámečku.

Popovice koupil 12. 11. 1785 C.K. majoor Bedřich, svobodný pán ze Smiedburgu v dražbě po zrušení kláštera sv. Mikuláše za 51 tisíc zlatých licitačně a kolem roku 1790 nechal vystavět **dům č. p. 16 – „Zámeček“**, později zde byla myslivna. Posléze dům vlastnila rodina Ringhofferova. Patřil mezi pivovarské úřednické domy, bydlel v něm účetní Kalista, později prokurista firmy Ringhoffer – pan Antonín Bezucha. Po roce 1945 byl prodán zaměstnancům pivovaru, a to p. Hnátkovi a p. Růžičkovi. Oba si obydlí upravili na 2 bytové jednotky s příslušenstvím. Dům č. p. 16 přiléhá k domu č. p. 10, a najdete ho mezi ulicemi V parku a U zámečku. Podle domu č. p. 16 dostala jedna z ulic zřejmě své jméno. Na stáří výstavby v této lokalitě poukazuje i ohromný starý jasan na zahradě domu, viditelný od rybníka Zahradníček. Roku 1804 prodává baron Smiedburg Popovice Marii Anně Hartmannové. Ta o pět let později nechala postavit novou farní budovu, neboť ve válečných nepokojích byla fara o všechny pozemky připravena, takže roku 1854 zde nebyl ani příbytek pro faráře.

Dům č. p. 17 – „Stará fara“ byla vystavěna r. 1809 za 600 zl. stříbrných. Původní stavení bylo malé a neuhledné. V roce 1825 si zde farář zřídil zahrádku a malý chlév. Stavení bylo chatrné a brzo sešlo tak, že byly stále potřeba různé opravy, a to i díky

Stará fara, dům č. p. 17

vlhku, protože dům leží na hraně Bartošek, odkud se při deštích valila voda. V roce 1855 byl domek opraven a rozšířen, vystavěna stodola s chlévem a opravena kůlna. Roku 1876 byla na zahradě zřízena studna. J. A. Sedlák rovněž uvádí: „*Farní obroč jest nyní mimo zahradu a 4 měř polí (parc. č. 177, díl 7.), které za doby Josefské k faře přiděleny byly od záduší zdejšího, bez jiných pozemků. Několik měř polí a luk má farář v posledních letech najato od téhož záduší jako jiní nájemci.*“ Bydleli zde místní faráři, kaplani nebo administrátoři, počínaje Filibertem Rákosníkem (1802–1824) a konče Mnsg. Janem A. Sedlákem (1883–1908). Po roce 1908, kdy byl na faru adaptován dům č. p. 31, prodala církev starou faru pivovaru, který ji upravil jako deputátní byt pro svého zaměstnance, účetního Karla Brodského, jenž byl v době protektorátu starostou obce. V padesátých letech 20. století byl dům prodán zaměstnanci pivovaru Václavu Horákovi, jehož potomci zde žijí dodnes. ■

Příště: Seriál bude pokračovat domem č. p. 18.

Na léčivé rostliny s Vládou Vytáskem: Podběl

Vláda Vytásek, bylinkář, foto autor a Jiří Kuchař

Podběl lékařský kvetoucí u Lojovic

Březen je měsíc, kdy sběr léčivých rostlin už opravdu začíná naplno. Z květů přijdou na řadu hlavně vrba, sedmikráska obecná a podběl lékařský. Evropské komisi byla v případě této byliny předložena ke schválení formulace, že podporuje normální funkci horních cest dýchacích a zlepšuje imunitu. Mám s ním stejné zkušenosti a vím, že v dnešní době se tato bylinka opravdu hodí.

Podběl má řadu krásných lidových názvů, například líčko Panny Marie, oko Kristovo nebo devasílie, což poukazuje na jeho léčivé vlastnosti. Roste většinou roztroušeně v malých trsech a jestli můžu doporučit, sbírejte jej citlivě a jeho naletišťe nepleňte.

Vrchovatou čajovou lžičku čerstvých květů doporučuji zalít čtvrt litrem vroucí vody, nechat čtvrt hodiny vyluhovat a scedit. Podběl pokvete větší část března, možná ještě začátkem dubna. Čaj můžete pít dvakrát denně po dobu dvou týdnů. Neměly by ho ale pít děti, těhotné a kojící ženy. ■

Kdo je Vláda Vytásek?

Působí jako redakční bylinář měsíčníku Regenerace a spolupracovník web. stránek www.prirodniantivirotika.cz. Dotazy na něj můžete psát na e-mail: info@eminent.cz.

VELKOPOPOVICKO
PODROBNĚ ZAOŠTŘENO

OBEC VELKÉ POPOVICE

Obec Velké Popovice leží 25 km jihovýchodně od Prahy, její rozloha činí 1562 ha a sdružuje přilehlé obce Brtnice, Dub, Dubiny, Krámský, Klenové, Křivá Ves, Lojovice, Mokřany a Řepčice. Jižním okrajem zasahuje obec do Přírodního parku Velkopopovicko. Jedná se o jednu z nejpůvodnějších krajiny východního okraje Prahy a jeho územím prochází naučná stezka „Krajinou barona Ringhoffera“.

První zmínka o Velkých Popovicích není přesně datována, mluví se o osadě s názvem Adamovice. První záznam o osadě a farnosti je z roku 1332. Zajímavostí je, že v roce 1400 připadla osada přímo králi Václavovi a jejím patronem byl Jan z Popovic. V listopadu roku 1420 popovickou tvrz, která stála pravděpodobně na Dalešce, dobyli husité. Tehdejší majitel Popovic Jiří z Krejtanu postavil roku 1560 tvrz novou, a to na místě dnešní nejstarší budovy pivovaru. Traduje se, že už tehdy se tam vařilo pivo. Kroniky praví, že pod novou tvrzí vedly chodby až na Dalešku. V roce 1870 koupil panské državy Velké Popovice František Ringhoffer a začal rozvíjet průmyslovou výrobu. Roku 1874 dostavěli jeho synové zdejší pivovar. Pivo pod značkou Velkopopovický Kozel se zde vaří dodnes a každoročně se v pivovaru koná slavnost Den Kozla, na kterou se sjíždějí tisíce návštěvníků.

Kostel Panny Marie Sněžné byl postaven na píselu 13. a 14. století a svou barokní podobu získal v roce 1690 za správy řádu Benediktýnů. V roce 1897 byla loď kostela prodloužena. Hlavní oltář pochází z roku 1861 a je v novorománském stylu. V roce 2002 byl při rekonstrukci omítek objeven zazděný portál. Do dnešní podoby se zachovala severní zeď, jižní část s portálem a přízemní věže. V roce 2019 se do kostela iniciativou místních občanů navrátili dva zvony – s názvem Velkopopovický Sv. Václav a Vladimír, které doplnili stávající umíráček a zvon s reliéfem Panny Marie. Chloubou kostela jsou varhany, vyrobené roku 1897 v dílně Gebrüder Rieder a rekonstruované v roce 2007. Před kostelem stojí pískovcová socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1831. Hluboko do historie sahá i vznik popovické školy, první zmínka o škole je již v roce 1675.

PŘÍRODNÍ PARK VELKOPOPOVICKO

Vyhlášen v roce 1993 na ploše 22 km².

Park se rozkládá jižně od obce, jedná se převážně o zalesněný kopcovitý terén. Typické jsou dubové lesy a remízky s žulovými balvany, kamenitá a členitá krajina s mnoha rybníky. Osa území je tvořena Křivoveským a Mokřanským potokem. Dva krajiny jsou zasazeny vesnice podhorského typu, které často tvoří jen osady se sotva dvaceti domky. Zajímavá je i zachovalá zemědělská architektura, např. 300 let starý špejchar v Křivé Vsi. Územím prochází naučná stezka „Krajinou barona Ringhoffera“. Jedná se o jednu z nejpůvodnějších a nejpůvodnějších krajiny východního okraje Prahy.

Správné řešení Anky:
sýkora koňadra

